

JEZDECKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK II.

Redaktor: Major gšt. Josef Tacl.

ČÍSLO 2.

Štábní kapitán Alex. Mizinov :

Činnost jezdeckva 1. ruské armády za její mobilisace a krytu od 27. července do 15. srpna 1914.*)

Dislokace ruského jezdeckva na úseku 1. armády před vyhlášením mobilisace byla takováto:

1. 1. samostatná jezdecká brigáda — velitelství brigády a 1 pluk — Riga, 1 pluk — Mitawa.

2. 2. jezdecká divise — velitelství divise, 2 pluky, oddíl jízdního dělostřelectva a kulometná eskadrona — Suwalki, jeden pluk — Kalwarja, jeden pluk — Augustów.

3. 3. jezdecká divise — velitelství divise, jeden pluk, oddíl jízdního dělostřelectva a kulometná eskadrona — Kowno, jeden pluk — Wyłkowyszki, jeden pluk — Marjampol a jeden pluk — Wilno.

Z deseti pluků šest bylo ubytováno 20 až 30 km od státních hranic, jeden pluk 90 km, ostatní pluky byly vzdáleny více než 90 km.

Státní hranice byly střeženy pohraniční stráží, která byla vojensky organisována a v mobilisaci měla se soustřediti v určených místech a utvořit jízdní a pěší eskadrony, které prováděly ostrahu hranic.

V Suwalkách byla ubytována 5. střelecká pěší brigáda (osm praporů a tři baterie). Na tomto úseku nebylo mezi řekou Němenem a státními hranicemi kromě pohraničních stráží jiných vojsk.

Tímto rozložením jezdeckva uzavíraly se hlavní směry z Východního Pruska k úseku řeky Němenu, kde se měla soustřediti 1. armáda.

Instrukce k provedení krytu mobilisace a soustředění armády na Němenu, jakož i k zvědné činnosti do Východního Pruska byly vypracovány již v míru a byly součástí mobilisačních plánů jezdeckých jednotek. Byly vypracovány na předpokladu, že válka bude vyhlášena současně s mobilisací. 2. a 3. jezdecká divise (bez kozáckých pluků) měly po mobilisaci utvořit jezdeckou skupinu, která měla krýt vyložení 1. a 2. gardové jezdecké divise v prostoru Kozłowa Ruda a Kowno.

26. července dostaly jednotky rozkaz připravit se k provedení mobilisace; dne 27./VII. byl přesunut z Kowna na stanici Wershbolow u Kibarty nemobilisovaný prapor 109. volžského pěšího pluku; 3. dragounskému pluku bylo nařízeno mobilisovati 1. sled a pět eskadron přesunouti z Kowna do Wyłkowyszki. Dne 28./VII. přibyla poslední eskadrona tohoto pluku s oddílem jízdního dělostřelectva do Wyłkowyszki. Tím byla soustředěna celá brigáda 3. jezdecké divise, mající za úkol

1. zajistiti železniční trať Wershbolow—Kowno, a

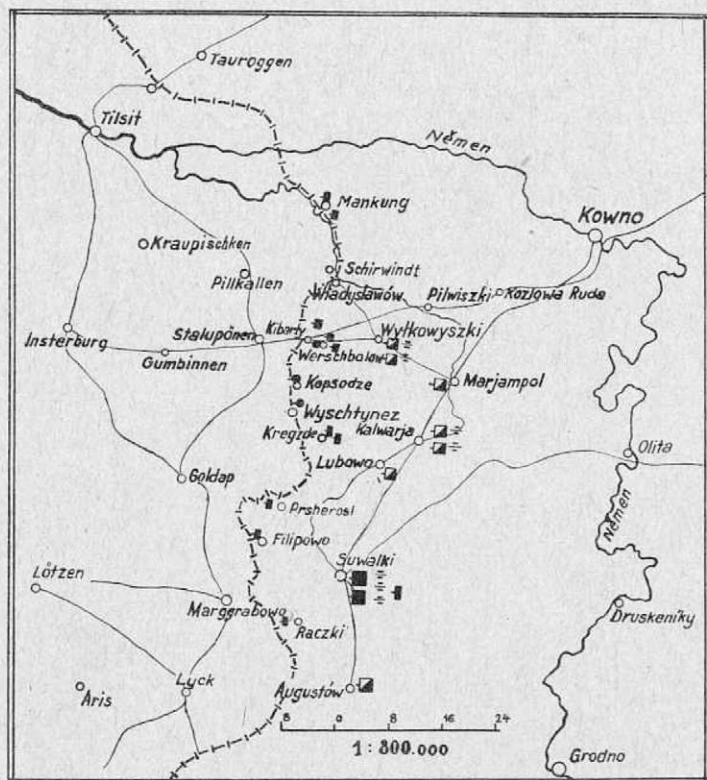
*) Rogvold: „Konnica 1. armii v Vostočnoj Prussii“. Vydáno G. U. R. K. K. A., Moskva 1926. — Golovin: „Iz istorii kampanii 1914 na ruskom frontě“. Vydáno „Plamja“, Praha 1926. — Vacetis: „Strategičeskij očerk dějstvija 1. a 2. ruskich a 8. němec. armij“. Vydáno V. V. R. S., Moskva 1923. — Cichovič: „Strategičeskij očerk vojny 1914—1918“. Vydáno V. V. R. S., Moskva 1922. — Cichovič: „Operacij na vost. granici Germanii 1914“. Vydáno R. K. K. A., Moskva 1929.

2. kdyby to bylo nutno, vypomoci pěšímu praporu ve Wershbolowě. V rozkaze bylo nařízeno, že státní hranice nesmějí býti překročeny.

Státní hranice střežila pohraniční stráž.

Ke dni 31/VII bylo soustředěno ve Wylkowyszki (náčrt 1): velitelství 3. jezdecké divise: deset eskadron, oddíl jízdního dělostřelectva a kulometná eskadrona bez jedné čety. Jedna eskadrona v Kibartech, jedna ve Władysławówě a šest eskadron s četou těžkých kulometů v Marjampoli.

Náčrt 1.

Náčrt krytu státních hranic 1. armády dne 31. července 1914.

2. jezdecká divise: velitelství divise, dva pluky, oddíl jízdního dělostřelectva, tři čety kulometné eskadrony — Kalwarja, jeden pluk s četou těžkých kulometů — Lubowo; jeden pluk — Augustów.

Celkem na čáře Władysławow—Wylkowyszki—Kalwarja—Suwalki—Augustów — sedm jezdeckých pluků, dva oddíly jízdního dělostřelectva a dvě kulometné eskadrony.

31/VII ráno byla vyhlášena mobilisace a zároveň rozkaz nepřekročiti státní hranice.

Po vyhlášení mobilisace spálila pohraniční stráž své pohraniční kasárny a soustředila se: jedna pěší a jedna jízdní eskadrona — Mankung

(náčrt 1), jedna púleskadrona — Władysławów, jedna pěší a jedna jízdní eskadrona — Kibarty, jedna pěší a jedna jízdní eskadrona — Kregzde, polní stráž v Kapsodze a Wyschtynez.

Velitel 2. jezdecké divise generál Chan Nachičevanský byl ustanoven při vyhlášení mobilisace velitelem skupiny armádního jezdeckta. Protože všechna nařízení týkající se mobilisace byla vypracována na předpokladu, že vyhlášení mobilisace a války bude současné, telegrafoval generál Chan Nachičevanský, vzhledem k rozkazu o nepřekročení státních hranic, na velitelství wilenské vojenské oblasti o direktivy a vydal rozkaz čís. 1, podle kterého se neměly pokládati za vyhlášení války jednotlivé výstřely Němců, nýbrž jen překročení hranic velkými oddíly.

Tento rozkaz nedával žádných bojových úkolů; jezdecká skupina zůstala rozptýlena asi na 50 km. K doplnění rozkazu nařídil general Chan Nachičevanský 31/VII v 4 hod. 3. jezdecké divisi: „kdyby postupoval silnější nepřítel, nehladat v boji rozhodnutí a ustoupiti na 2. jezdeckou divisi“.

2/VIII ráno došel telegram o vyhlášení války a velitel skupiny armádního jezdeckta dostal rozkaz „krýti mobilisaci a soustředění 1. armády, zajistiti vyložení gardového jezdeckta v prostoru Kozłowa Ruda a Mawruce, odkud se mělo soustřediti v prostoru Pilwiszki. Vykládání začne 3/VIII“.

Velitel 3. jezdecké divise nařídil 3. husarskému pluku přesun z Marjampole do Wyłkowyszki, kam táhla 2. jezdecká divise; tak bylo v prostoru Wyłkowyszki soustředěno:

2. jezdecká divise 18 esk., 12 jíz. děl, 8 kul.

3. jezdecká divise 18 esk., 12 jíz. děl, 8 kul.

Celkem 36 esk., 24 jíz. děl, 16 kul.

Podle instrukce k provedení krytu mobilisace a soustředění armád, jakož i k zvědné činnosti do východního Pruska byly vyslány hlídky (viz náčrt 2.):

čís. 1 v síle 2 čet, směr Władysławów—Schillehnen—Lasdehnen—Tilsit,

čís. 2 v síle 2 čet, směr Slibiny—Pillkallen—Kraupischken—Szillen,

čís. 3 v síle 1 esk., směr Eydtkuhnen—Insterburg,

čís. 4 v síle 1 esk., směr Kopsodze—Trakehnen—Gumbinnen—Darkehmen,

čís. 5 v síle 1 esk., směr Filipowo—Goldap—Angerburg—Lötzen—Marggrabowo—Raczki,

čís. 6 v síle 1 čety, směr Suwalki—Goldap—Angerburg—Suwalki.

V 18 hod. 2/VIII rozhodl se generál Chan Nachičevanský provést vpád do východního Pruska s úkolem zjistiti sestavu nepřátelských sil a vydal tento rozkaz:

R o z k a z armádnímu jezdecktu.

Pustenedze.

2/VIII 1914, 18 hod.

Přední stráž nepřítele jsou zjištěny na čáře:

Eydtkuhnen—Pillkallen. Státní hranice stráží nepřítel drobnými skupinami. Značné síly se soustřeďují v prostoru Stallupönen—Gumbinnen—Insterburg.

Armádní jezdeckto postoupí do Pruska k provedení zvědů. Zjedná zprávy o nepřátelské sestavě, a naskytne-li se příležitost, zničí nepřátelské jezdeckto; má dosáhnouti vsi Stanaize.

3. jezdecká divise — generál Belgard — vyrazí v 22 hod. přes Obryw—dvůr Rudkyszki—Skordupany—Pavlinow—Stanaize.

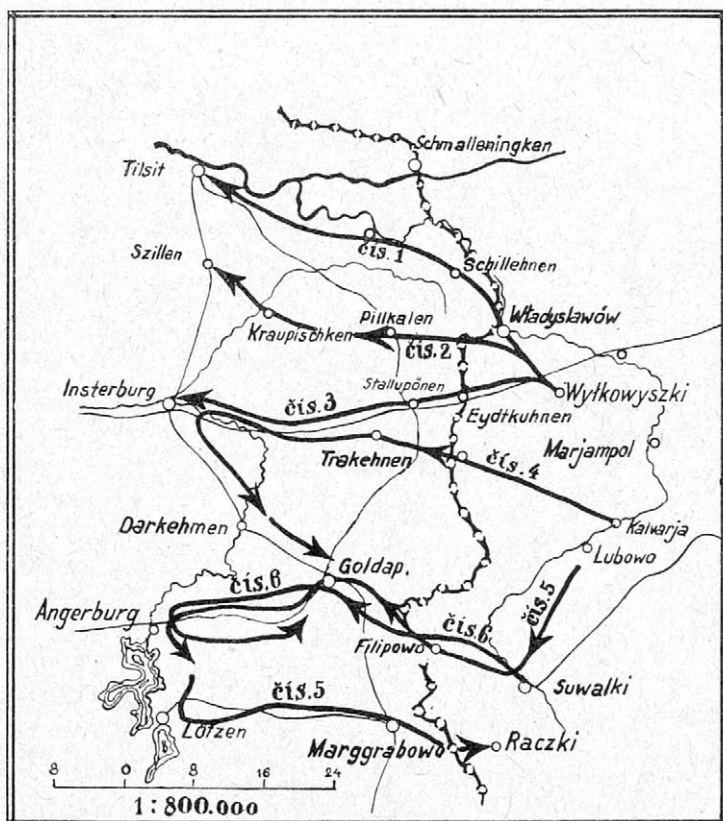
2. jezdecká divise — generál Leontovič — vyrazí v 21 hod. směrem Wyłkowyszki a dále za 2. jezdeckou divisi do Obryw—dvůr Rudkyszki—Gutkow—Stanaize.

Čáru ves Rudkyszki—dv. Rudkyszki nutno překročiti v 24 hod. 2. jezdecká divise se zajistí v levém boku. Ve 20 hod. vyšle hlídky na čáru Tarpunen—Romeyken.

Trény, nosné koně, polní kuchyně odeslati do Marjampole. Oběd připravit na 3/VIII pro ten případ, kdy by kuchyně byly povolány k divisím.

Generál Chan Nachičevanský.

Náčrt 2.

Náčrt hlídek vyslaných dne 1. srpna 1914.

Divise dorazily do vsi Obrywu za tmy. Dále pochodovaly po polních cestách, bloudily, obzvláště 2. jezdecká divise, v terénu, který byl úplně neznám. Vsi Stanaize dosáhly v 6 hod. 30 min. 3/VIII. Hlídky hlásily, že pohraniční potok lze přebrodit, ale že za potokem je vodní příkop, který jízdní dělostřelectvo nemůže přebrodit; bylo nutno zříditi přechody, což zabralo dosti času. Divise postupovaly podle ústního rozkazu: 3. jezdecká divise přes Bilderweitschen na Eydtkuhnen, 2. jezdecká divise přes Schapten na Eydtkuhnen. Eydtkuhnen nebyl obsazen a divise stály při odpočinku bez zajištění. 2. jezdecká divise — Eydtkuhnen, 3. jezdecká divise — Kibarty. Po odpočinku odešly do nocovacích stanic v prostoru Wylkowyszki a zajistily se předními strážemi na řece Schirwindt.

Tento vpád dvou jezdeckých divisí nepřinesl pozitivních výsledků, úkol vyplněn nebyl. Jezdecké divise nenarazily na nepřítele, spokojily se dočasným obsazením určitého prostoru a jejich velitelé nesnažili se zjednotit alespoň dotyk s nepřátelskými krycími jednotkami. Vpád do nepřátelského území se podobal „výletu“ s výsledkem zbytečné únavy koní a lidí. Povinností velitele bylo pokračovati v postupu, až do splnění úkolu, t. j. „bojem zjistiti nepřátelskou sestavu“, jak zní úkol v rozkaze generála Chana Nachičevanského čís. 3 z 2/VIII.

Hlídky, které byly vyslány 2/VIII, hlásily:

Nepřátelské přední strážě pěchoty na čáře Lauken—Bilderweitschen—Deeden—Peschicken—Williothen, jeden jezdecký pluk u Willuhnen, Schirwindt — nepřítele prost. Jižně od Wyschtynezského jezera vesnice Szittkehmen obsazena pěchotou a jezdeckem. Jihovýchodní kraj Rominenského lesa obsazen — síla nezjištěna.

Podle těchto zpráv usuzoval velitel skupiny armádního jezdeckva, že prostor Tarpupönen—Stallupönen—Wyschtynez jest obsazen jen drobnými nepřátelskými jednotkami.

3/VIII dostal velitel skupiny armádního jezdeckva rozkaz čís. 2 ze dne 1/VIII:

štáb 1. armády.

Odb. gen. ubytovatele.

Odděl. — op.

1/19 srpna 1914.

Čís. 2.

Wilno.

Důvěrné. Otevře velitel.

Náčelníku 2. jezdecké divise.

1. Zprávy o nepříteli podle přiložené listiny zpráv.

2. Velitel armády určuje Vás dočasným velitelem severní skupiny armádního proudu 1. armády.

3. Severní skupina jezdeckva je shromážděna v prostoru Wyłkowyszki—Marjam-pol—Kalwarja a skládá se:

z 1. gard. jezdecké divise	16 esk.,	12 jíz. děl,	8 kul.,
z 2. gard. jezdecké divise	24 „	12 „	8 „
z 2. jezdecké divise	18 „	12 „	8 „
z 3. jezdecké divise	18 „	12 „	8 „

Úhrnem . . . 76 esk., 48 jíz. děl, 32 kul.

4. Jižní skupinu armádního jezdeckva tvoří 1. jezdecká divise, shromážděná v prostoru Suwalki.

5. Do vyhlášení války kryje severní skupina mobilisaci a shromáždění hlavních sil 1. armády v prostoru: mezi státními hranicemi od Jurborgu do Prsherosle a středním Němenem.

6. Po vyhlášení války a po ukončení svého shromáždění postoupí severní skupina jezdeckva ve směru na Insterburg a řeku Angerapp s úkolem zjistiti rozložení nepřátelských sil v tomto prostoru.

7. V prostoru Taurögen předpokládám přítomnost naší 1. samostatné jezdecké brigády.

8. K spojení s jižní skupinou armádního jezdeckva používejte radiových stanic v Kalwarji a Suwalkách.

Náč. štábu armády
generál poručík Mileant.

K provedení tohoto rozkazu organisoval generál Chan Nachičevanský velitelství skupiny, které mělo charakter improvisace, což mělo značný vliv na chod práce.

Boj u Kibarty 4. a 5. srpna 1914.

4/VIII v 9 hod. byla zjištěna u Schirwindtu přítomnost čtyř eskadron německého jezdeckta. Eydtkuhnenn byl nepřítel prost. Kibarty byly obsazeny praporem 109. pěšího pluku a pohraniční stráží.

17 hod. hlásily přední stráž, že se strany Kibart je slyšeti dělovou palbu. Vlastní pěchota ustupuje ve směru na Wersholowo. Ve směru na Kibarty byl vyslán 3. hulánský pluk.

V 18 hod. 35 min. boj ustal; bylo zjištěno, že se objevila silná skupina nepřátelského jezdeckta v 17 hod. před Eydtkuhnenn a po dělostřelecké přípravě přinutila k ústupu prapor 109. pěšího pluku až k Wersholowu. Kibarty byly obsazeny nepřitelem. Po zasazení 3. hulánského pluku německé jezdeckto ustoupilo a Eydtkuhnenn byl obsazen 3. hulány.

Ve 2 hod. 5/VIII vrátil se prapor 109. pěšího pluku do Kibart a 3. hulánský pluk ponechav v Kibartách jednu eskadronu, vrátil se do Wyłkowyszki.

Kam zmizelo nepřátelské jezdeckto, nebylo zjištěno.

5/VIII v 6 hod. byl Eydtkuhnenn obsazen Němci. Kolem 14 hod. útočili Němci po dělostřelecké přípravě na Kibarty a na zákopy praporu 109. pěšího pluku jedním praporem pěchoty a osmi až dvanácti eskadronami jezdeckta. Z Wyłkowyszek byla odeslána 3. jezdecká divise.

Německý útok byl odražen. Němci měli dvě stě mrtvých, jednoho vyššího a dva nižší důstojníky. Byly ukořistěny dva kulomety a zajato sedmnáct Němců. Po zasazení předvoje 3. jezdecké divise s četou dělostřeleckou jižně od Kibart, německé jezdeckto ustoupilo. Eydtkuhnenn byl obsazen částmi 3. jezdecké divise; další pronásledování bylo pro nastalou tmou zastaveno. Pluky odešly na noc do Wersholowa. V tu dobu se přesunula 2. jezdecká divise s velitelstvím skupiny do vsi Obrywu.

Ve svém hlášení o událostech z 5/VIII prosil generál Chan Nachičevanský o vyslání jednoho praporu pěchoty do Wyłkowyszek, aby jezdeckto bylo uvolněno.

O nepříteli bylo hlášeno, že v prostoru Gumbinnen—Eydtkuhnenn je celá 2. pěší německá divise, v Eydtkuhnennu 33. pěší pluk a v okolí čtyři jezdecké pluky. Goldap je obsazen a do Pillupönen byla 3/VIII dopravena auty jedna rota.

4/VIII zaslal velitel 1. armády generálu Chanu Nachičevanskému rozkaz, nařizující další činnost armádního jezdeckta:

Náčelník štábu 1. armády.

Odb. gen. ubytovatele.

Odděl. op.

4./22. srpna 1914.

Čís. 58.

Wilno.

To, co je podškrtnuto, šifroval kpt. Sollogub.

(Pozn.: Patrně nebyl celý text šifrován.)

Důvěrně. Otevře velitel.

Náčelníku 2. jezdecké divise.

Velitel armády nařídil:

1. Při plnění dané úlohy mějte na zřeteli, že pro armádu prozatím je důležitý průzkum.

Proveďte průzkum na sever po dolní tok Němenu, na jih do čáry Prsherosl—Darkehmen.

2. Naše armáda se připravuje k postupu po skončení shromáždění celého Vašeho jezdeckta (ke konci třetího týdne po vyhlášení mob.).

Proto musí jezdeckto po určité době spoléhat jen na sebe.

3. Kdyby nepřítel postupoval dříve než naše armáda, působte proti křídům a týlu nepřítele, aby byl zdržen jeho postup.

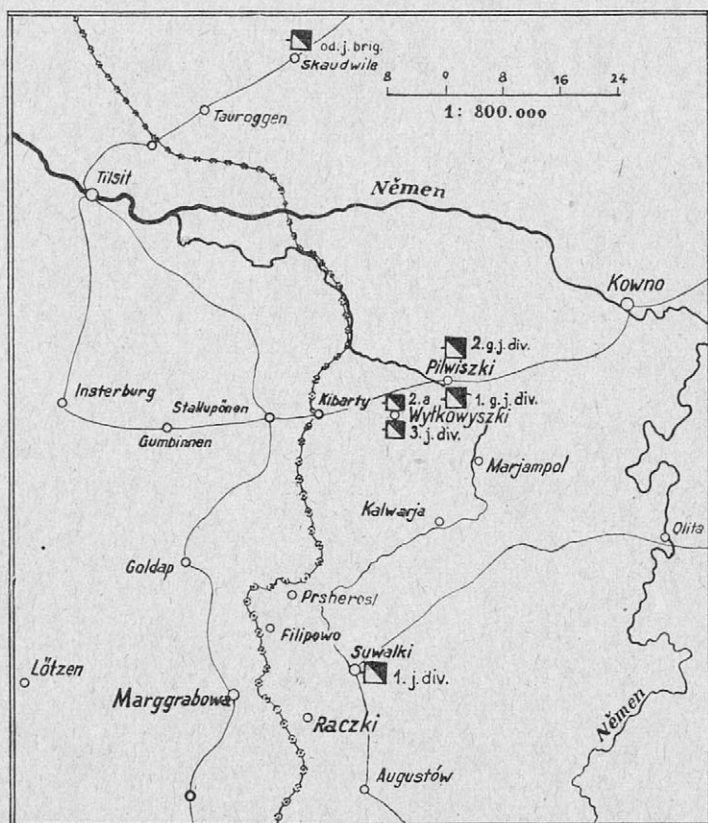
4. Příjem tohoto rozkazu potvrďte telegraficky štábu.

Generál poručík Mileant.

6/VIII byla přesunuta do Wershbolowa 2. jezdecká divise a obě divise překročily státní hranice jižně Eydtkuhnenu, ale pak se vrátily do Wershbolowa.

Západně Eydtkuhnenu na 5 km nepřítel nebylo.

Náčrt 3.

Náčrt soustředění armádního jezdecktva dne 7. srpna 1914.

Soustředění gardových jezdeckých divísí a 1. jezdecké divise.

2/VIII začalo vykládání gardového jezdecktva na stanicích Kozłowa Ruda a Kowno, později na stanicích Mawrucci a Pilwiszki. Po vyložení soustředily se jednotky 1. gardové jezdecké divise na jih; 2. na sever od Pilwiszki. Denně přibývalo šest až patnáct transportů. Poslední transport přibyl 7/VIII v 15 hod.

Současně byla vyložena v Suwalkách 1. jezdecká divise; na sever od řeky Němeny ve Skauwile 3/VIII byla 1. samostatná jezdecká brigáda.

K večeru 7/VIII bylo soustředěno armádní jezdecktvo 1. armády takto:

v prostoru Pilwiszki—Wyłkowyszki — skupina generála Chana Nachičevanského 76 esk., 48 jíz. děl, 32 kul.; 65 km jižněji skupina generála Gurko v prostoru Suwalki — 24 esk., 12 jíz. děl, 8 kul. Na sever 85 km v Skaudwile samostatná brigáda generála Oranovského, 12 esk. a 8 kulometů (viz náčrt 3).

Zprávy získané o nepříteli za pět dní od začátku války byly nedostatečné. Bylo zjištěno: v prostoru Gumbinnen—Eydtkuhnen 1. pěší divise od I. armádního sboru a čtyři pluky jezdecktva: ve Schirwindt 4 esk.; Pillupönen a Romitenský les obsazen nepřítelem.

8/VIII vyslal generál Nachičevanský druhou serií hlídek do úseku Tilsit—Szillen—Gumbinnen—Goldap.

Hlídky čís. 1: 1 četa: směr Władysławów—Szaki—Schmalleninghen—Lasdehnen.

Hlídky čís. 2: 1 četa: směr Władysławów—Schillehnen—Lasdehnen—Tilsit—Szillen—Rautenberg—Schirwindt.

Hlídky 3: 1 eskadrona: Pillkallen—Kussen—Gumbinnen.

Hlídky čís. 4: 1 četa: směr Kattenau—Gumbinnen.

Hlídky čís. 5: 1 četa: směr Stallupönen—Gumbinnen.

Hlídky čís. 6: 2 čety: směr Trakehnen—Gumbinnen.

PO.: 1 eskadrona: směr Spirokeln—Darkehmen.

Hlídky čís. 7: 1 četa: směr Goldap.

Konec činnosti 10/VIII (náčrt 4).

Ve 14 hod. došlo hlášení z Kibart, že Němci vyložili tři kilometry západě od Eydtkuhneny pěchotu, která útočí ve směru na Eydtkuhnen.

3. jezdecká divise okamžitě byla přesunuta do Wershbolowa k podpoře skupiny plukovníka Kobieva s rozkazem působiti na křídlo a tyl nepříteli. Veliteli divise bylo oznámeno, že v Kibartech k 18. hodině je očekáván jeden prapor vlastní pěchoty. 3. jezdecká divise po doražení do Wershbolowa neměla možnosti zasáhnouti do boje, poněvadž Němci ustoupili od Eydtkuhneny a byli naloženi zpět do vlaku. Divise zůstala přes noc ve Wershbolowě.

2. jezdecká divise byla přesunuta téhož dne z Wyłkowyszki do prostoru Obryw a vyslala hlídky ve směru Królewo—Krzislo, kde podle zpráv obyvatelů bylo německé jezdecktvo s dělostřelectvem, ale zprávy byly zveličeny, protože ve skutečnosti v prostoru Królewo—Krzislo byla jen německá hlídka, která ustoupila západním směrem.

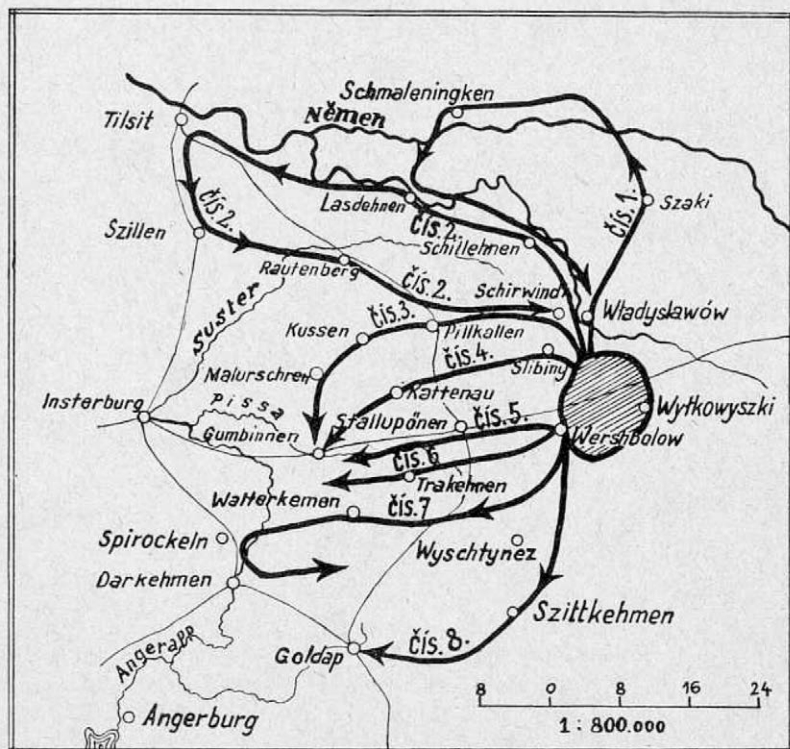
Téhož dne byl vydán rozkaz skupin armádního jezdecktva, podle kterého: a) 2. gardová jezdecká divise měla obsaditi Władysławów a Schirwindt; b) 1. gardová jezdecká divise se přesunula do prostoru Zelenka; c) 2. a 3. jezdecké divise s dvěma prapory 109. pěšího pluku měly zůstat v prostoru Eydtkuhnen—Wershbolowo—Obryw; d) velitelství skupiny s jednou rotou a jednou eskadronou pohraniční stráž — ve Wyłkowyskách; e) trény druhého sledu Marjampol; f) zásob. středisko střelivem — Kowno; h) polní nemocnice — Wyłkowyszki.

Přesun měl býti zakončen v poledne 9/VIII. Jezdeckým divisím bylo nařízeno, aby prováděly průzkum ve svém prostoru, všeobecně do čáry: Pillkallen—Schillehnen—Stallupönen—Wyschtynez, t. j. 15 až 20 km na západ a na jih od svého stanoviště.

Byly zjištěny (u Stallupönenu tři pěší pluky 33., 41. a neznámého čísla), dvanáct děl, části 8. hulánského, 1. dragounského a 3. kyrysnického pluku.

9/VIII obsadila 2. gardová jezdecká divise Wladyslawów a Schirwindt, který 7/VIII večer byl nepřítelem vyklizen. 1. gardová divise se přemístila do Wytkowyszki. Skupina u Eydtkuhnenu vyslala ve 14 hod. dva PO. ve směru Bildderweitschen a Stallupönen. Eskadrony hlásily, že na čáře Bildderweitschen—Williothen jsou silné nepřátelské polní stráže, kterými hlídky nemohly proniknouti. Statky jsou obsazeny malými částmi nepřítele, které tvoří clonu.

Náčrt 4.

Náčrt zvědné činnosti dne 7. srpna 1914.

Na základě tohoto hlášení rozhodl se generál Belgard, velitel skupiny, 10/VIII prorazit krycí sled nepřítele ve směru na Stallupönen a přesunul 2. jezdeckou divisi z prostoru Obryw do Wershbolowa. Své rozhodnutí hlásil generálu Chanu Nachičevanskému.

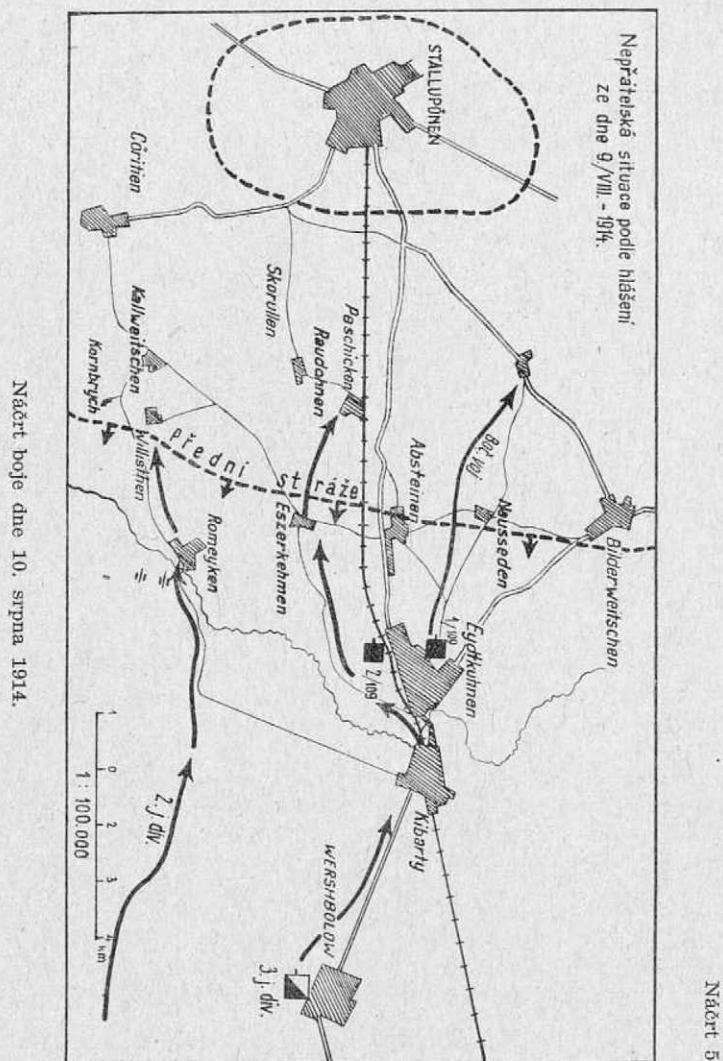
Úkolem bylo prorazit krycí sled nepřítele a zjistiti soustředění nepřátelských sil.

Zahájení postupu bylo určeno na 7 hod. (náčrt 5).

3. jezdecká divise měla postupovati podél trati na Stallupönen, 2. jezdecká divise — jižněji přes Romeyken.

10/VIII v 7 hod. zahájily divise postup. 3. jezdecká divise vyslala dvě eskadrony jako bočný voj na Nausseden—Szuggern severně od trati Kibarty—Stallupönen.

V 10 hodin octl se bočný voj v palbě z pušek ze vsi Nausseden; zanechav část v dotyku, postupoval dále a ve 12 hod. obsadil Szuggern.

Německá cyklistická rota útočila na Szuggern, ale byla nucena ustoupiti a zanechati na místě několik kol. K podpoře cyklistů byla Němci vyslána jedna rota, která s cyklisty zatlačila bočný voj k Absteinen.

Valný voj 3. jezdecké divise dorazil do Eszerkehmen, když předvoj zatlačil půl roty pěchoty, která ustoupila podél trati.

Jedna eskadrona dobyla stanice Absteinen a zničila telegraf a několik kolejnic. Divise pokračovala v postupu přes pole, ale ve 12 hodin 30 min. dostala rozkaz generála Chana Nachičevanského ustoupiti do Wershbolowa.

2. jezdecká divise překročila v 10 hod. bažinatý potok Lepone u vsi Romeyken, kde byl předvoj divise napaden palbou z dvorů západně a jihozápadně od vesnice. Drobné části nepřítele byly předvojem zatlačeny.

V 11 hod. 45 min. pokračovala divise v postupu na Williothen; ve 12 hod. octl se předvoj v palbě z pušek a kulometů. Divise zaujala toto postavení: Deset eskadron s dvanácti děly rozmístěno po obou stranách vesnice směrem západním. V záloze byl ponechán jeden pluk severně od trig. 92. Německé dělostřelectvo zahájilo palbu se západního směru. Bylo pozorováno současně patnáct dopadů dělových střel. Síla nepřítele odhadována na jeden pluk pěchoty a čtyři eskadrony jezdeckva s dělostřelectvem.

Na rozkaz generála Chana Nachičevanského ustoupila divise ke vsi Romeyken, kde byl nepřítel, který pronásledoval, dělovou palbou zastaven. Obě divise se v 17 hod. vrátily do Wershbolowa. Přední stráže byly na čáře: Bojary—záp. okraj Eydtkunenu—Kinderweitschen—Kibeiki—Nowadolja—Mažuce.

1. gardová jezdecká divise byla z prostoru Wyłkowyszki přesunuta do prostoru Zelenka.

Úkol nebyl vyplněn: jezdecké divise zatlačily krycí sled nepřítele, ale nenarazily na hlavní síly.

Jezdeckto ustoupilo na rozkaz generála Chana Nachičevanského, který zaslal veliteli 1. armády hlášení: „na rontě Absteinen—Williothen soustředěny 4 až 5 praporů, tři baterie a 3 až 4 eskadrony. Nepřítel ustoupil na opevněnou posici u Stallupönen. Úspěch byl rozhodující: zničena telefonní a telegrafní vedení, ukořistěn dobytek a 50 koní“.

Generál Rennenkampf nebyl spokojen s výsledkem a zdůrazňoval nutnost použití obchvatů a ne čelních akcí a žádal o vysvětlení, proč nebylo použito gardového jezdeckva.

Generál Chan Nachičevanský vysvětlil pasivnost gardového jezdeckva tím, že gardové divise byly daleko od místa boje, proto že nemohly zasáhnouti. Nedostatečný výsledek operací vysvětlil těžkými terénními podmínkami.

Podle německých pramenů byly proti ruskému jezdeckvu rotý 33. a 41. pěšího pluku s osmnácti děly.*)

Po boji vydal generál Chan Nachičevanský rozkaz, kterým nařizuje. 1. při přibližování divisí držeti rozstup 1 a ½ až 2 km, 2. spojovací hlídky vysílati každou čtvrt hodinu, 3. při pěším boji — spojení telefonem, 4. nepřátelské železnice neničit, telefon a telegraf ničit při každé příležitosti.

11/VIII vyslala skupina armádního jezdeckva pět převěždných hlídek (náčrt 6).

Čís. 1: 1. četa — Szaki—Jurborg—Schmalleningken—Lasdehnen—Schillehnen—Władysławów.

Čís. 2: 1. četa — Władysławów—Schillehnen—Tilsit—Szillen—Rautenburg—Pillkallen—Władysławów.

Čís. 3: 1. četa — Władysławów—Grumbkowkeiten—Löbegallen—Pillkallen—Dagutschen—Władysławów.

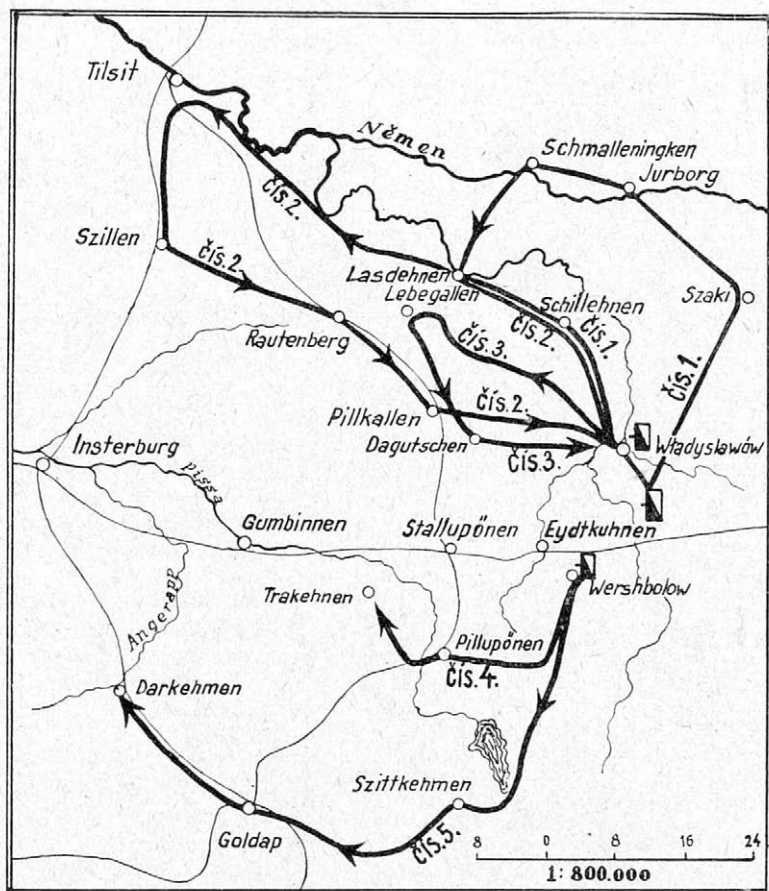
*) Schwarte: Der Grosse Krieg, str. 281.

Čís. 4: 1. četa — Wershbolow—Pillupönen—Trakehnen.

Čís. 5: 1. četa — Wershbolow—Szittkehmen—Goldap—Darkehmen.

Jak vidíme, byly dirigovány přezvědné hlídky na křídla německé sestavy v prostoru Stallupönen: severní skupina hlídek ve směru Tilsit a jižní ve směru Goldap.

Náčrt 6.

Náčrt zvědné činnosti dne 11. srpna 1914.

Ve směru na Gumbinnen neb Insterburg hlídky vůbec vyslány nebyly, což nebylo správné vzhledem k všeobecnému úkolu skupiny armádního jezdeckva, uvedenému v rozkaze čís. 2 z 1/VIII (viz stranu 45).

11/VIII zůstala skupina u Eydtkuhnen a 1. gardová jezdecká divise na místě, 2. gardová jezdecká divise provedla vpád ve směru Willuhnen a zjistila ve vsi Kermuschienien přítomnost 12. hul. a 9 jíz. mysl. pluku. Ve směru Willuhnen ze severu pochodoval jeden prapor pěchoty. Na jih od Kermuschienenu objevilo se německo jezdeckvo, které při příchodu 2. gardové jezdecké divise ustoupilo; zasazeny byly jen předvoje.

Večer se 2. gardová jezdecká divise vrátila do Wladyslawowa.

Celkem byla zjištěna v prostoru Willuhnen více než jedna brigáda jezdeckta s pěchotou, v prostoru Stallupönen 33. a 41. pěší pluk se 4 eskadronami a dělostřelectvem. Přední stráž na čáře Szuggern—Welliothen.

V noci dostal velitel skupiny u Eydtkuhnen, generál Belgard, od velitele 1. gardové jezdecké divise generála Kaznakova zprávu, že 12/VIII divise provede výpad severně od Bilderweitschenu s úkolem zjistiti sestavu nepřátelských sil. Prosil o vyslání styčného důstojníka do Stanaize.

V 8 hod. 12/VIII dal generál Chan Nachičevanský rozkaz k odpočinku skupině u Eydtkuhnen, ale kdyby bylo nutno, měla vypomoci 1. gardové jezdecké divise.

Ještě před dojitím tohoto rozkazu hlásil generál Belgard veliteli 1. gardové jezdecké divise, že v noci byla zjištěna u Bilderweitschenu silná polní stráž a byl slyšen rachot pochodujícího dělostřelectva po silnici Stallupönen—Bilderweitschen; generál Belgard nařídil pohotovost 3. jezdecké divisi na 9 hod.

K provedení daného úkolu nařídil velitel 1. gardové jezdecké divise dvěma plukům zahájit postup z čáry Lauzkaime—Schikschnewo, zbylé dva pluky si ponechal v záloze v prostoru Stanaize; po skončení úkolu měly se všechny pluky vrátiti do svých ubytovacích prostorů.

Celá operace záležela v tom, že pluky zahájily postup pěšky z čáry předních stráží při podpoře svého dělostřelectva, zatlačily krycí prvky na levém břehu řeky Lepone a byly pak zastaveny v postupu silnou palbou pěchoty z linií hlavního odporu předních stráží, podporovaných dělostřelectvem střílejícím ze směru Bilderweitschen. Ještě před postupem gardových eskadron dorazila 3. jezdecká divise k dv. Bojary, kde zůstala stát; baterie zaujaly palebná postavení. Palba dělostřelectva 1. gard. a 3. jezd. divise umlčela německé dělostřelectvo. Ač nastala možnost dalšího postupu, generál Kaznakov usoudil, že úkol je vyplněn, a dal rozkaz k návratu do ubytovacího prostoru. 3. jezd. divise se vrátila do Wershbolowa a přední stráž zaujaly svá dřívější postavení. V 18 hod. vyklidili Němci Bilderweitschen a ustoupili do Stallupöneru. Podle hlášení byly zjištěny části 41. p. pl., 1 dragounského pluku a jedna baterie.*) Podle německých pramenů byl tam prapor 41. p. pl. s dělostřelectvem; ke konci zasáhla do boje 1. jezdecká divise.

Večer téhož dne hlídky hlásily, že na jih od Wylkowyszki proniklo na ruské území několik eskadron 9. pluku jíz. myslivců. Generál Chan Nachičevanský vyslal 2. jezd. divisi z Wershbolowa do Obrywu.

Postup několika německých eskadron od Wyschtynze k Marjampoli silně znepokojil generála Chana Nachičevanského, který ve 2 hodiny 13/VIII vydal rozkaz, v němž píše: „postup Němců od Wyschtynze k Marjampoli svědčí, že se průzkum provádí nedostatečně energicky“, a nařizuje divisím vyslati hlídky na bližší průzkum každých šest hodin v nařízeném pásmu.

Mimo to vyslalo velitelství skupiny armádního jezdeckta šest převážných hlídek podle náčrtu 6.

Večer 13/VIII Němci slabě útočili na přední stráž 1. gard. jezdecké divise a skupiny u Eydtkuhnen v prostoru Prapoljany—Bojary a u Bilderweitschenu; jejich útok byl lehce zastaven.

U velitelství 1. armády byli nespokojeni s činností armádního jezdeckta a nařizovali „zjistiti konečně přesné sestavu sil nepřítele“.

*) Francois: „Marneschlacht und Tannenberg“, str. 160.

Generál Chan Nachičevanský minil 15/VIII soustřediti celou svou skupinu do prostoru Władysławów a postupovati ve směru Willuhnen—Pillkallen, ačkoliv tím odkrýval prostor nástupu armádních sborů na frontě Wershbolowo—Wyschtynez, což bylo proti rozkazu „krýti soustředění a nástup 1. armády“.

Podplukovník gšt. Rudolf Kučera :

Francouzské jezdecktvo ve světové válce.*)

5. husarský pluk před Maisons de Champagne.

(Náčrt 1.)

5. husarský pluk byl jezdecktvem 20. armádního sboru. Skládal se ze 4 aktivních a dvou záložních eskadron. 25. září 1915 má se pluk zúčastniti útoku, který provede tento armádní sbor. Pluk dostává tyto úkoly:

1. útočiti na baterie umístěné v severní části tvrze Défaite, jakmile se pěchota zmocní hřbetu Butte du Mesnil—Maisons de Champagne;

2. až se pěchota usadí na severním břehu Dormoise, má pluk podporovati útok na druhou čáru odporu nepřítele tím, že rychle dosáhne Fontaine—en—Dormois, aby odtud působil buď palbou anebo tasenou šavlí do týlu nepřítele.

K druhému úkolu pro vývoj události nedošlo. Budeme se tedy zabývatí toliko prvním úkolem.

5. husarský pluk tábořil v noci se 24. na 25. září 1915 v prostoru 1.500 m severně od Hans. Z rozkazu velitele pluku, aniž čekají na nové rozkazy, postoupí v hodinu H dvě eskadrony, určené k tomu, aby vykonaly první úkol, do úžlabiny Marsonské. Jakmile velitel 5. husarského pluku dostane zprávu od velitele 39. pěší divise, že pěchota obsadila hřeben Maisons de Champagne, a jakmile na cestách, kterých eskadrony mají použiti, upraví sesedlé čety přechody, vrhnou se ihned ony dvě eskadrony v četách za sebou na určené baterie. Přibližovací postup provedou eskadrony po vyhlédnutých cestách co nejrychleji (viz náčrt 1.) a tak, aby jednotlivé čety nedorazily příliš rozptýleně. Částice, jež se dostanou do týlu baterií nebo nejbliže k nim, rychle sesednou a nestarajíce se příliš o náruční koně, zmocní se děl a učiní je neschopnými k palbě. Čety od záložních eskadron připraví přejezdy přes zákopy a příkopy a vytyčí je kusy červené látky.

Útok na baterie umístěné severně od tvrze Défaite byl svěřen 3. eskadroně.

24. září v 1 hod. převezly automobily opěšalé čety do Marsonské rokliny k úpravě přejezdů a 25. září v 1 hod. vyjel pluk ze Somme—Yèvre na Hans. Velitel pluku odebral se na stanoviště velitele 39. pěší divise, který měl určití okamžik, kdy měly eskadrony vyraziti útokem. V 9 hod. 15 min. vyrazil velkolepý útok pěchoty, pěší čety jezdecké následovaly přímo za útočícími a nesly s sebou materiál potřebný k stavbě dalších přechodů přes zákopy. V 11 hod. 5 min. nařídil velitel 39. pěší divise, když dostal zprávu, že pěchota již drží hřbet Butte du Mesnil—Maisons de Champagne, aby eskadrony vyrazily. Ve skutečnosti však

*) Cpt. F. Gazin: La cavalerie française dans la guerre mondiale 1914—1918. Paris 1930 (Payot).